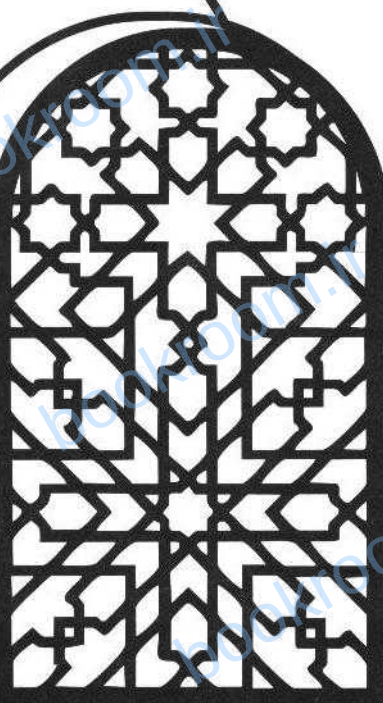


bookroom.ir

book

om.ir

bookroom.ir



کتابخانه

کتابخانه

مهدی جمالی نژاد

کتابخانه
سراسری
امی

کتابخانه

book

ir

om.ir

۱۷ پیشگفتار

۲۱ مقدمه

۲۵ فصل اول: مفاهیم و کلیات

۲۷ گردشگری

۳۱ گردشگر

۳۱ توسعه پایدار

۳۲ توسعه پایدار گردشگری

۳۷ سازمان

۳۸ فرهنگ

۳۸ گردشگری فرهنگی

۳۹ گردشگری علمی

۴۰ فناوری اطلاعات

۴۲ گردشگری مجازی

۴۵ گردشگری جایگزین

۴۷ گردشگری مذهبی

۵۰ گردشگری اسلامی

۵۲	 زیارت
۵۴	 تبادل فرهنگی
۵۴	 همگرایی
۵۵	 وحدت اسلامی

فصل دوم: گردشگری فرهنگی

۵۹	 گردشگری فرهنگی
۶۲	 تعامل گردشگری فرهنگی و توسعه پایدار گردشگری
۶۳	 گردشگری فرهنگی و اهداف توسعه‌ای ایران
۶۹	 نقش همکاری منطقه‌ای در توسعه گردشگری فرهنگی در ایران

فصل سوم: گردشگری و مذهب

۷۴	 جایگاه زیارت در گردشگری
۷۴	 تاریخچه گردشگری مذهبی
۷۴	 ۱. عهد باستان
۷۵	 ۲. قرون وسطی
۷۶	 ۳. رنسانس
۷۶	 ۴. انقلاب صنعتی
۷۶	 ۵. جهانگردی نوین
۷۶	 گردشگری مذهبی در ایران و سایر کشورها
۷۹	 انواع گردشگری مذهبی
۷۹	 ۱. از نظر طول مدت اقامت
۷۹	 ۲. از نظر انگیزه‌ها و اهداف سفر
۸۰	 ۳. از نظر میزان سازمان یافته بودن سفر
۸۰	 اقسام گردشگری مذهبی
۸۰	 ۱. گردشگری زیارتی

- ۸۱ ۲. گردشگری حلال
- ۸۲ ۳. گردشگری مسیحی
- ۸۲ ۴. گردشگری جنگ
- ۸۲ ۵. گردشگری سیاه
- ۸۳ ۶. گردشگری معنوی
- ۸۳ ۷. گردشگری درمانی
- ۸۳ ۸. گردشگری خلاق و نوآور
- ۸۴ ویژگی‌های گردشگری مذهبی
- ۸۵ اهمیت گردشگری مذهبی
- ۸۶ عوامل جذب گردشگران مذهبی
- ۸۷ ۱. اطلاع رسانی و تبلیغات
- ۸۷ ۲. هماهنگی میان سازمان‌های مربوطه
- ۸۷ ۳. مناسب بودن راه‌های ارتباطی
- ۸۷ ۴. شناخت انگیزه و اعتقادات گردشگر
- ۸۸ ۵. منابع اینترنتی
- ۸۸ ۶. ارائه اطلاعات دقیق
- ۸۹ ۷. تحقیقات گردشگری
- ۸۹ ۸. تأمین امنیت گردشگران
- ۸۹ ۹. مناسب بودن مکان و موقعیت
- ۸۹ ۱۰. گسترش فضاها و ایجاد امکانات جانبی
- ۹۰ عوامل ایستایی گردشگری مذهبی
- ۹۰ ۱. ضعف مدیریت تخصصی
- ۹۰ ۲. نبود ساختار شبکه ارتباطی
- ۹۰ ۳. ضعف حمایت تخصصی
- ۹۱ نقش مؤسسات خصوصی در گردشگری مذهبی

۹۲	گردشگری مذهبی و اقتصاد.....
۹۲	مکان‌های مذهبی.....
۹۲	۱. مکان‌های زیارتی.....
۹۲	۲. مکان‌های جذاب.....
۹۳	۳. جشنواره‌های مذهبی.....
۹۴	آثار گردشگری مذهبی.....
۹۵	جایگاه گردشگری مذهبی و زیارتی نزد شیعیان.....
۹۸	زیارتگاه‌ها و اماکن مقدسه در ایران.....
۹۸	۱. حرم امام رضا (ع).....
۱۰۱	۲. حرم حضرت معصومه (س).....
۱۰۱	۳. مسجد مقدس جمکران.....
۱۰۲	۴. حرم احمد بن موسی (ع).....
۱۰۲	۵. پیامبران مدفون در ایران.....
۱۰۳	۶. حرم مطهر امام خمینی (ره).....
۱۰۳	توسعه گردشگری زیارتی.....
۱۰۴	معرفی مکان‌های محبوب زیارتی دنیا.....
۱۰۴	۱. مکه مکرمه.....
۱۰۵	۲. مدینه منوره.....
۱۰۵	۳. نجف اشرف.....
۱۰۶	۴. کربلای معلی.....
۱۰۷	۵. مشهد مقدس.....
۱۱۰	۶. شهر مقدس قم.....
۱۱۱	۷. بیت المقدس.....
۱۱۱	۸. کلیسای باسیلیکا در سن پترز رم ایتالیا.....
۱۱۲	۹. کلیسا و زیارتگاه پادره پیو در سن جیووانی روتوندو ایتالیا.....

۱۱۰. کلیسای در لورد فرانسه ۱۱۲
۱۱۱. کلیسای باسیلیکای سنت فرانسیس در آسیسی ایتالیا ۱۱۲
۱۱۲. کلیسای بزرگ نوتردام در پاریس فرانسه ۱۱۲
۱۱۳. کلیسای آپارسیدا در برزیل ۱۱۲
۱۱۴. کلیسای کلن آلمان ۱۱۲
۱۱۵. معبد سن سوچی ژاپن ۱۱۳
۱۱۶. اماکن مقدس در رشته کوه‌های کی ژاپن ۱۱۳
۱۱۷. مرکز زیارتی ساباریمالا در استان کرالا هند ۱۱۳

فصل چهارم: گردشگری اسلامی ۱۱۵

۱۱۷. اسلام و گردشگری ۱۱۷
۱۱۸. اهمیت و ضرورت گردشگری اسلامی ۱۱۸
۱۲۲. آداب سفر در اسلام ۱۲۲
۱۲۴. گردشگری در آینه آیات و روایات ۱۲۴
۱۲۵. جایگاه گردشگری در قرآن ۱۲۵
۱۳۲. احادیث اسلامی درباره گردشگری ۱۳۲
۱۳۴. نقش جهانگردان مسلمان ۱۳۴
۱۳۸. گردشگری وقایع مکانی ۱۳۸
۱۳۹. بازدید از قبور مطهر ۱۳۹
۱۴۲. گردشگری اسلامی عامل پیوند منطقه‌ای ۱۴۲
۱۴۴. ابعاد گردشگری اسلامی ۱۴۴
۱۴۸. راهکارهای توسعه گردشگری اسلامی ۱۴۸
۱۴۸. ۱. توسعه اطلاع رسانی و تبلیغات ۱۴۸
۱۴۸. ۲. برنامه‌ریزی مطابق با مقررات اسلامی ۱۴۸
۱۴۹. شهر اسلامی نمونه کامل جذابیت گردشگری ۱۴۹
۱۵۶. جذابیت مساجد در گردشگری اسلامی ۱۵۶

کاربرد فناوری اطلاعات و گردشگری مجازی در توسعه گردشگری اسلامی ..	۱۵۷
نقش فناوری اطلاعات در برنامه ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی.....	۱۵۸
نقش سامانه اطلاعات جغرافیایی در برنامه ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی.	۱۶۰
خصوصیات گردشگری مجازی	۱۶۲
زیرساخت های گردشگری مجازی	۱۶۳
مزایا و معایب گردشگری مجازی	۱۶۵

فصل پنجم: صنعت گردشگری در کشورهای اسلامی

گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۶۹
رشد صنعت گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۱
عوامل عقب ماندگی گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۴
۱.عدم امنیت منطقه ای	۱۷۴
۲.عدم امنیت داخلی	۱۷۴
۳.القای تفاوت جنسیتی	۱۷۵
نمونه ای موفق از کشورهای اسلامی در گردشگری	۱۷۵
گردشگری در کشورهای گروه D-۸	۱۷۷
امکانات و محدودیت های گردشگری در کشورهای اسلامی	۱۷۸
۱.امکانات توسعه گردشگری	۱۷۸
۲.محدودیت های توسعه گردشگری	۱۷۸
سازمان های مرتبط با برنامه ریزی و مدیریت گردشگری	۱۷۹
۱.سازمان های بین المللی گردشگری	۱۷۹
۲.سازمان های ملی گردشگری	۱۸۰
۳.سازمان های منطقه ای گردشگری	۱۸۱
۴.سازمان های محلی گردشگری	۱۸۲
سازمان همکاری اسلامی و گردشگری اسلامی	۱۸۲
توزیع جغرافیایی صنعت گردشگری در کشورهای عضو	۱۸۵

- نقش دولت‌ها در برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری اسلامی ۱۹۱
- تأثیر همکاری کشورهای اسلامی بر گردشگری ۱۹۱
- تأثیر گردشگری بر همگرایی کشورهای اسلامی ۱۹۳
- گردشگری و وحدت اسلامی ۱۹۶

منابع ۱۹۹

نمایه ۲۱۲

امروزه دین و فرهنگ به صورت عوامل مؤثری درآمده‌اند که می‌توانند تنش‌ها و تعارض‌های بین‌المللی را کاهش دهند. این امر بارها به اثبات رسیده است که هرگاه فرهنگ و ارزش‌های ملتی نادیده انگاشته شود، نتایجی غم‌انگیز به بار خواهد آمد. گردشگری و به خصوص گردشگری اسلامی موجب می‌شود که افراد مناطق مختلف جهان و به ویژه کشورهای اسلامی یکدیگر را ملاقات نمایند، با یکدیگر تماس برقرار کرده و بتوانند به کشف دنیا‌های جدیدی بپردازند و این همه از ویژگی‌های منحصر به فرد گردشگری است که سبب همگرایی بیشتر بین ملت‌ها می‌شود. به این ترتیب سایر جوامع و فرهنگ‌ها دارای هویت شده و به عنوان گروه‌های انتزاعی و تجربیدی در صحنه حیات باقی نمی‌مانند.

تبدیل شدن صنعت گردشگری به عامل مؤثر در تعامل فرهنگ‌ها، گفت‌وگوی تمدن‌ها و برقراری انس و الفت بین ملت‌ها، لزوم شناخت و توجه به بخش‌های پراهمیت این صنعت به ویژه گردشگری اسلامی را ضروری می‌سازد. در کشورهای اسلامی نیاز به این نوع گردشگری به شدت احساس می‌شود، زیرا بسیاری از مسلمانان علاقه دارند به مناطقی سفر کنند که علاوه بر جنبه‌های سیاحتی، فرهنگ و ارزش‌های اسلامی نیز بر آن‌ها حاکم بوده و رعایت این ارزش‌ها و آداب اسلامی از جمله سهولت در انجام فرایض دینی، وجود غذاهای حلال و احساس امنیت و خاطری آسوده برای آنان فراهم بوده و هیچ‌گونه مانع و تحدیدی برای ایشان به وجود نیاید.

بسیاری از کشورهای اسلامی علاقه‌مند به جذب گردشگران فرهنگی هستند. گردشگری فرهنگی، گردشگری است که در هنگام عزیمت به کشورهای اسلامی، علاوه بر علاقه به آشنایی با فرهنگ و تاریخ آن کشور، به مذهب و مناسبات فرهنگی آن جامعه نیز احترام می‌گذارد. جهان اسلام از قدیم الایام خود، گفتمانی از یک گردشگری داخلی داشته و آن زیارت است. با این وجود، امروزه گردشگری اسلامی با همه اجزا و گونه‌های مختلف آن،

به سبب ویژگی‌های ساختاری و کارکرد خاص، خود توانسته در متن گردشگری جهان جای خود را باز نماید. کشور/ایران نیز با برخورداری از کلانشهرهای مذهبی و مناطقی باستانی مانند مشهد، قم، اصفهان، آذربایجان، کرمانشاهان، خوزستان، فارس، کرمان و یزد که جزو شهرهای مقدس و نقاط تاریخی جهان به شمار می‌روند، توانسته در پرتو جهان‌بینی پدید آمده از سرشت دینی و مذهبی خود، فضای اجتماعی و اقتصادی خود را کاملاً تحت تأثیر عامل مذهبی، فرهنگی و گردشگری زیارتی برخاسته از آن قرار دهد و با جذب گردشگر - زائر از دیگر کشورهای مسلمان، زمینه‌ساز وحدت و همگرایی هر چه بیشتر کشورهای اسلامی را ایجاد کند و در کنار آن عاملی اساسی در ایجاد موتور محرک رشد اقتصادی و توسعه پایدار این شهرها و در نهایت ایران اسلامی باشد.

کتاب حاضر نیز با هدف همگرایی و وحدت هر چه بیشتر کشورهای مسلمان و همچنین توسعه همه جانبه آن‌ها در پنج فصل تدوین یافته است. فصل اول به بیان کلیات و مفاهیم اساسی در باب گردشگری اسلامی و جوانب آن پرداخته است؛ فصل دوم دربردارنده مبحثی در گردشگری فرهنگی و نقش گردشگری اسلامی در تقویت فرهنگ و تعامل فرهنگی بین کشورهای اسلامی است؛ در فصل سوم به گفتاری در راستای شناخت روند تاریخی گردشگری مذهبی، انواع آن، ویژگی گردشگری مذهبی، گردشگری مذهبی در ادیان مختلف و بیان مهم‌ترین مکان‌های مذهبی جهان و دنیای اسلام اشاره کرده است؛ در فصل چهارم به‌طور اختصاصی به مبحث گردشگری اسلامی پرداخته و سعی شده است که اهمیت، جایگاه و فرصت‌های آن را در آینده با توجه به تحولات علوم و فنون، به طور مفصل بیان نماید و در فصل پنجم به بیان جایگاه گردشگری اسلامی در بین دول مسلمان و اهمیت آن در همگرایی و وحدت اسلامی پرداخته است. از آن جایی که برای اولین بار است که کتابی با این عنوان منتشر می‌شود، یقیناً خالی از کاستی و ایراد نخواهد بود. ضمن تقدیر و تشکر فراوان از زحمات ارزشمند دکتر مهدی جمالی‌نژاد در طبع این اثر، کلیه خوانندگان و صاحب‌نظران می‌توانند با نظرات خود در تکمیل و اصلاح این اثر بکوشند و امید است این کتاب بتواند راهگشای توسعه صنعت گردشگری و به ویژه گردشگری اسلامی در کشور عزیزمان باشد.

دکتر علی اکبر ولایتی

امروزه اهمیت گردشگری به حدی است که از آن به عنوان یکی از صنایع‌های مهم جهان یاد می‌شود. به دلیل گسترش فناوری ارتباطات، بهبود قوانین کار و افزایش امنیت، گردشگری به عنوان چهارمین بخش از فعالیت‌های انسان بعد از کشاورزی، صنعت و خدمات به حساب می‌آید و تأثیر آن بر اقتصاد کشورها به اندازه‌ای است که صرف نظر نمودن از مزایای بی‌شمار آن، کاری غیرمعقول به نظر می‌رسد. همچنین گردشگری به عنوان یک صنعت، نقش مهمی در انتقال فرهنگ و تجارب و ارتباط میان جوامع ایفا می‌کند و نیز سبب ایجاد آثار مثبت معنوی، تربیتی و تکامل روحی و رهایی از چنگال برخی از بیماری‌های روانی مانند اضطراب و افسردگی می‌گردد.

از مباحث اساسی در دنیای امروز بحث گردشگری دینی و فواید آن در جهان اسلام است. از آن‌جا که دین اسلام یک نظام جامع و مشتمل بر برنامه هدایت انسان‌ها در همه ابعاد است، در این موضوع نیز آموزه‌های ویژه‌ای دارد و در رهنمودهای حیات‌بخش معصومین (ع) مسأله گردش در زمین با بیان‌های گوناگون مورد تأکید قرار گرفته است.

اساساً قرآن کریم در تربیت انسان‌ها، به مسائل عینی و حسی که آثار آن ملموس و محسوس است، اهمیت خاصی می‌دهد و از همین رو به مسلمانان دستور می‌دهد که از محیط محدود زندگی خود درآیند و به سیر و گردش در این جهان پهناور بپردازند و از این رهگذر اندوخته‌های پرارزشی از آگاهی، بصیرت و عبرت فراهم آورند. بنابراین، رویکرد قرآن کریم به گردش در زمین و نگرش به تحولات آن، روشی فقیهانه و مدبرانه است و از همین رو، گردشگری مذهبی، از جهت مؤلفه‌ها و اهداف، با انواعی از گردشگری که تنها جنبه تفریح و پرکردن اوقات فراغت دارد، متفاوت است. گردشگری دینی، تحت تأثیر ضوابط و قوانین شرعی خاص خود در تمامی ادیان به خصوص دین اسلام بوده و همین قوانین و ضوابط

شرعی، نقش اساسی در شکل‌گیری شیوه‌گردشگری در هر یک از ادیان را ایفا نموده است. در اسلام برای گردشگری دینی، وظایف و مسائل اخلاقی ویژه‌ای معین شده که در قالب «آداب سفر» تبلور یافته است. این وظایف و شرایط افزون بر جنبه فردی به کارکرد اجتماعی گردشگری نیز پرداخته و از این مسیر توانسته اهدافی هم‌چون انسجام اجتماعی مسلمانان را تا اندازه‌ای عملی سازد.

امید است مباحث این کتاب، گوشه‌هایی از بحث گردشگری از دیدگاه دین مبین اسلام را بهتر تبیین نماید و نیز در گسترش صنعت گردشگری در سرزمین اسلامی‌مان مفید واقع گردد.